FARG'ONA VILOYATI TASHQI SAVDO AYLANMASI (2020-yil yanvar-iyul oylari uchun dastlabki ma`lumot)

Mamlakatning tashqi iqtisodiy faoliyati, xususan tashqi savdo sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning pirovard natijasi aholining turmush darajasiga bevosita o`z ta`sirini o`tkazadi.

2020-yil yanvar-iyul oylari yakuni bilan viloyatning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) 786,9 mln. AQSh dollarini tashkil etib, 2019-yilning mos davriga nisbatan 2,4 mln. AQSh dollariga yoki 0,3 % ga kamaydi.

TASHQI SAVDO AYLANMASI VA BALANSI (yanvar-iyul, mln. AQSh dollari)

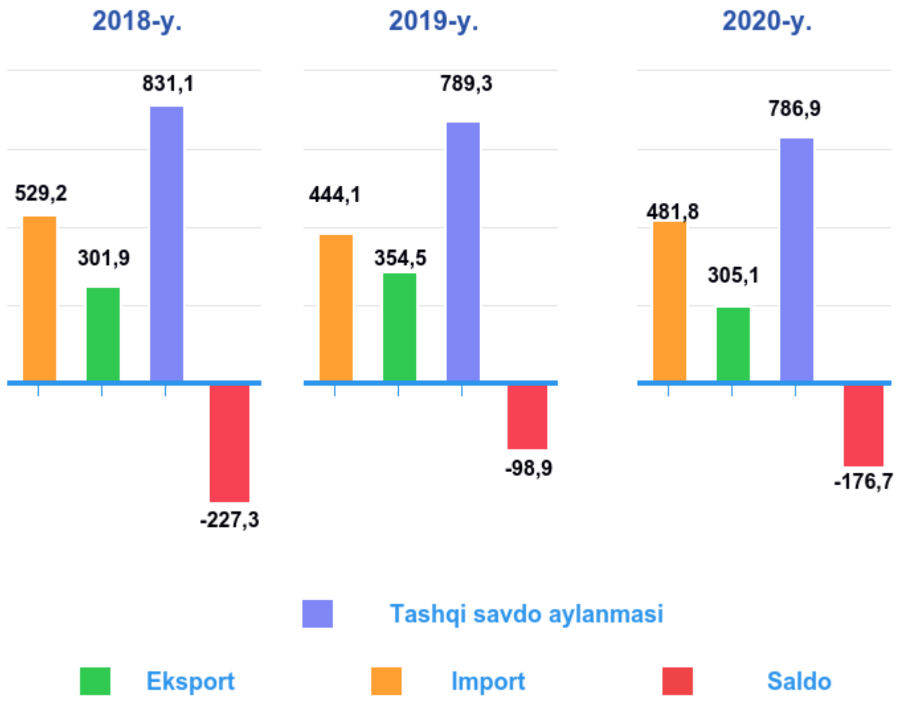

Ma`lumot uchun: O`zbekiston Respublikasi tovarlar tashqi savdosi statistika ko`rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat Tovar nomenklaturasi (keying o`rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o`rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o`z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo`yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o`rtasida o`tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

FARG 'ONA VILOYATINING TASHQI AYLANMASI ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO`LGAN DAVLATLAR (2020-yil yanvar-iyul, mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

TSA da eksport hajmi 305,1 mln. AQSh dollariga (11,6 % ga kamaydi) va import hajmi 481,8 mln. AQSh dollariga (o'sish sura'ti 108,5 %) yetdi. Hisobot davrida – 176,7 mln. AQSh dollari qiymatida passiv tashqi savdo balansi qayd etildi.

Top-10 davlatlar	TSA	Eksport	Import	Ulushi, % da
Xitoy Xalq Respublikasi	182,2	34,5	147,7	23,2
Rossiya Federatsiyasi	181,5	87,7	93,8	23,1
Qozog`iston	130,9	21,9	109,0	16,6
Qirg'iz Respublikasi	86,9	70,6	16,4	11,0
Turkiya	40,4	21,9	18,5	5,1
Koreya Respublikasi	16,2	4,5	11,7	2,1
Turkmaniston	15,5	3,4	12,0	2,0
Tajikiston	14,4	6,5	7,9	1,8

So`nggi yillarda hukumatimiz tomonidan sanoat tuzilmasini diversifikatsiya qilishda, eksportni qo`llab-quvvatlash, import o`rnini bosuvchi tovar va mahsulotlarni ishlab chiqarishni yanada oshirilishi natijasida, eksport tarkibida sezilarli o`zgarishga erishildi.

Fargona viloyatning, jahonning 73 dan ortiq mamlakatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSA ning nisbatan salmoqli hissasi Xitoy Xalq Respublikasida (23,2 %), Rossiya Federatsiyasida (23,1 %), Qozog`istonda (16,6 %), Qirg`iz Respublikasida (11,0 %), Turkiyada (5,1 %), Koreya Respublikasida (2,1 %), va Turkmaniston (2,0 %) qayd etilgan.

Shuningdek, qo`shni davlatlar bilan o`zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni ijtimoiy-iqtisodiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko`rish mumkin.

Xususan, qo`shni davlatlar Qozog`iston va Qirg`iz Respublikalari bilan TSA da so`nggi yillarda katta o`zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so`nggi uch yilda TSA Qirg`iziston Tojikiston va Turkmaniston bilan tashqi savdo aylanmasi oshgani kuzatilmoqda.

Boshqa davlatlar (qo`shni davlatlardan tashqari) bilan esa, TSA da eng yuqori ulush Rossiya, Xitoy, Koreya Respublikasi va Turkiya davlatlari hissasiga to`g`ri kelgan.

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo`yicha 20 ta yirik hamkor-davlatlar orasidan oltita davlatda faol tashqi savdo balansi kuzatilgan, xususan, XXR (182,2 mln. AQSh dollari), Rossiya Federatsiyasi (181,5 mln. AQSh dollari), Qozog`iston Respublikasi (130,9 mln. AQSh dollari), Qirg`iziston (86,9 mln. AQSh dollari), Turkiya (40,4 mln. AQSh dollari) va Koreya Respublikasi (16,2 mln. AQSh dollari) shular jumlasidandir. Qolgan 14 ta davlatlar bilan passiv tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

FARG ‘ONA VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI (yanvar-iyul, mln. AQSh dollari)

Davlatlar	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Xitoy Xalq Respublikasi	**196,4**	**199,3**	**182,2**
Eksport	68,3	63,7	34,5
Import	128,1	135,6	147,7
Saldo	-59,8	-71,9	-113,2
Rossiya Federatsiyasi	**229,6**	**160,2**	**181,5**
Eksport	68,5	78,5	87,7
Import	161,1	81,7	93,8
Saldo	-92,6	-3,2	-6,1
Qozog`iston	**174,0**	**103,0**	**130,9**
Eksport	56,8	33,8	21,9
Import	117,2	69,2	109,0
Saldo	-60,4	-35,4	-87,1
Qirg‘iz Respublikasi	**51,6**	**93,4**	**86,9**
Eksport	28,5	69,9	70,6
Import	23,1	23,5	16,4
Saldo	5,4	46,4	54,2
Turkiya	**32,8**	**61,1**	**40,4**
Eksport	21,6	35,2	21,9
Import	11,2	25,8	18,5
Saldo	10,4	9,4	3,4
Koreya Respublikasi	**15,2**	**17,6**	**16,2**
Eksport	4,0	3,7	4,5
Import	11,2	13,9	11,7
Saldo	-7,2	-10,2	-7,2
Turkmaniston	**8,9**	**3,2**	**15,5**
Eksport	0,4	0,7	3,5
Import	8,5	2,5	12,0
Saldo	-8,1	-1,8	-8,5

FARG ‘ONA VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI (yanvar-iyul, mln. AQSh dollari)

Davlatlar	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Tojikiston	**7,6**	**22,7**	**14,4**
Eksport	3,6	8,4	6,5
Import	4,0	14,4	7,9
Saldo	-0,4	-6,0	-1,4
Niderlandiya	**2,5**	**1,7**	**14,0**
Eksport	0,05	0,0	0,0
Import	2,4	1,7	14,0
Saldo	-2,35	-1,7	-14,0
Polsha	**12,2**	**15,8**	**13,2**
Eksport	11,4	11,0	12,7
Import	0,8	4,8	0,5
Saldo	10,6	6,2	12,2
Afg‘aniston	**13,3**	**17,9**	**12,7**
Eksport	1,2	0,6	1,1
Import	12,1	17,3	11,6
Saldo	-10,9	-16,7	-10,5
Singapur	**2,8**	**4,2**	**8,6**
Eksport	2,8	4,2	8,6
Import	0,0	0,0	0,0
Saldo	2,8	4,2	8,6
Misr	**0,01**	**-**	**5,6**
Eksport	0,002	-	5,6
Import	0,007	-	0,0
Saldo	-0,005	-	5,6
Italiya	**3,8**	**3,2**	**5,0**
Eksport	0,4	0,4	0,1
Import	3,4	2,8	4,9
Saldo	-3	-2,4	-4,8

FARG‘ONA VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLAN-MASIDA MDH MAMLAKATLARI VA BOSHQA XORIJIY DAV-LATLARNING HAJMLARI DINAMIKASI (yanvar-iyul, mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

Davlatlar	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Litva	**4,4**	**6,9**	**4,6**
Eksport	0,9	0,2	0,6
Import	3,5	6,7	4,0
Saldo	-2,6	-6,5	-3,4
Ukraina	**4,9**	**8,9**	**4,6**
Eksport	2,6	5,7	3,3
Import	2,3	3,1	1,3
Saldo	0,3	2,6	2
Yaponiya	**0,4**	**6,8**	**4,4**
Eksport	0,3	0,4	0,2
Import	0,1	6,4	4,2
Saldo	0,2	-6,0	-4,0
Hindiston	**11,5**	**2,3**	**3,9**
Eksport	0,08	0,005	1,2
Import	11,4	2,3	2,7
Saldo	11,3	-2,3	-1,5
Belarus Respublikasi	**2,8**	**2,8**	**3,6**
Eksport	1,6	1,1	2,2
Import	1,2	1,7	1,4
Saldo	0,4	-0,6	0,8

Viloyatimizda tashqi savdoni qo`llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo`yicha olib borilayotgan chora-tadbirlar natijasida, 2020-yil yanvar-iyul oylarida, tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 55,9 % ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasidagi 2019-yilga nisbatan ulushi 11,4 % ga oshgan.

FARG ‘ONA VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI (yanvar-iyul, mln. AQSh dollari)

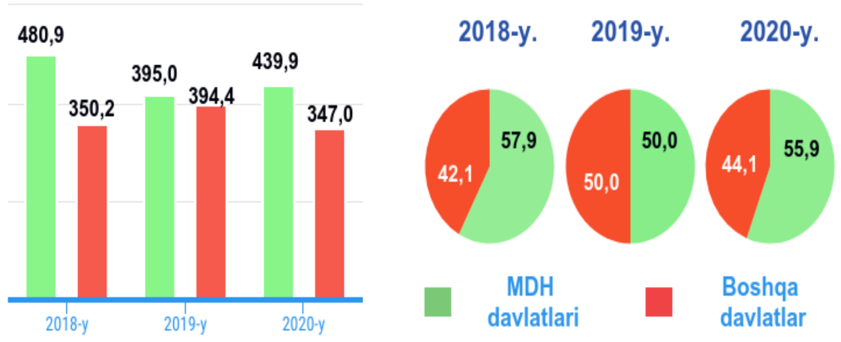

Boshqa xorijiy davlatlarning TSA si 2020-yil yanvar-iyul oylarida 2019-yilning mos davriga nisbatan kamaydi (-12,0 % ga) va jami TSA dagi ulushi 44,1 % ni tashkil etdi.

FARG‘ONA VILOYATNING EKSPORTI (2020-yil yanvar-iyul)

Joriy yilning yanvar-iyul oylarida viloyatning eksportyorlar soni 537 tani tashkil etib, ular tomonidan 305,1 mln. AQSh dollari qiymatidagi (2019-yilning mos davriga nisbatan 11,6 % ga kamaydi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta`minlandi.

SPORT TARKIBI (2020-yil yanvar-iyun, ulushi, % da)

Eksport tarkibida tovarlar ulushi 91,9 % ni tashkil etib, ular asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari (40,8 %), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (39,4 %), nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari (9,1 %) hamda kimyoviy vositalar (2,6 %) hissasiga to`g`ri kelmoqda.

EKSPORT TARKIBI (2020-yil yanvar-iyul, ulushi, % da)

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA EKSPORT TARKIBI (2020-yil yanvar-iyul)

XSST tarkibi	Mln. AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlat-lari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlat-lari	Boshqa davlatlar
Jami eksport	**305,2**	**196,7**	**108,5**	**100**	**100**	**100**
shu jumladan:						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	120,1	111,8	8,3	39,4	56,9	7,6
Ichimliklar va tamaki	0,2	0,05	0,2	0,1	0,0	0,2
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	27,9	21,2	6,7	9,1	10,8	6,2
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	3,8	2,8	1,0	1,2	1,4	1,0

EKSPORT TARKIBI DINAMIKASI (yanvar-iyul, % da)

Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	0,5	0,5	0,05	0,2	0,3	0,0
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	7,8	6,9	0,9	2,6	3,5	0,8
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	124,6	36,5	88,1	40,8	18,5	81,2
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	0,7	0,6	0,1	0,2	0,3	0,1
Turli xil tayyor va boshqa buyumlar	14,4	14,1	0,3	4,7	7,1	0,3
Xizmatlar	5,3	2,4	2,9	1,7	1,2	2,7

Boshqa mamlakatlarga eksportning yo`nalishi bo`yicha farqlanishlar mavjudligi kuzatilmoqda. Xususan, MDH mamlakatlariga eksportning asosiy qismi oziq-ovqat mahsulotlari hissasiga to`g`ri kelmoqda, keyingi o`rinlarda eksport hajmi bo`yicha asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari, turli xil tayyor buyumlar hamda mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallarga to`g`ri kelmoqda.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTINING O`SISH SUR`ATLARI (2020-yil yanvar-iyul)

T tarkibi	2019- yilning yanvar-iyuliga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami	**88,4**	**99,1**	**73,9**
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	79,9	84,6	45,6
Ichimliklar va tamaki	544,2	118,1	100

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTINING O`SISH SUR`ATLARI (2020-yil yanvar-iyul)

Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	209,7	246,7	142,1
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	28,9	36,5	18,6
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	198,5	181,7	100
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	770,1	688,3	79,2 p
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	80,7	95,1	75,9
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	157,7	176,2	87,6
Turli xil tayyor va boshqa buyumlar	201,3	64,3	210,4
Xizmatlar	98,2	66,5	160,9

2020-yil yanvar-iyul oylarida eksport qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibining tahlili shuni ko`rsatmoqdaki, tovarlar va xizmatlar tarkibida sezilarli o`zgarishlar qayd etilmadi, biroq shuni ta`kidlash joizki, 2019-yilning yanvar-iyuliga nisbatan, mashina va asbob-uskunalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlaridan tashqari barcha tovar guruhlarida pasayish kuzatildi.

XSST tarkibi	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Jami	**100,0**	**100,0**	**100,0**
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	33,7	43,5	39,4
Ichimliklar va tamaki	-	-	0,1

XSST tarkibi	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	2,2	3,9	9,1
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	4,4	3,8	1,2
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	0,01	0,1	0,2
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	0,5	0,3	2,5
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	55,8	44,7	40,8
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	0,2	0,1	0,2
Turli xil tayyor va boshqa buyumlar	1,8	2,1	4,7
Xizmatlar	1,3	1,6	1,7

XSST BO`LIMI BO`YICHA AYRIM MAHSULOTLAR EKSPORTI TARKIBI (2020-y. yanvar-iyul)

XSST bo`limi nomi	Mln. AQSh dollari	2019-yilning mos davriga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Sabzavotlar va mevalar	112,5	82,8
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	6,9	8,1 p
Hayvonlar uchun ozuqalar (maydalanmagan donlardan tashqari)	0,02	87,3
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	0,5	4,0
Sut mahsulotlari va parranda tuxumlari	0,08	3,8 m
Shakar va undan tayyorlangan mahsulotlar	0,3	919,5
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	0,2	519,6
Tamaki va tamaki mahsulotlari	0,02	1,2 m
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari		
To`qimachilik tolalari va ularning chiqindilari	5,8	121,0
Hayvonlar va o`simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari	15,9	725,2
Metall rudalari va metall parchalari	2,8	104,8

XSST BO`LIMI BO`YICHA AYRIM MAHSULOTLAR EKSPORTI TARKIBI (2020-y. yanvar-iyul)

Qog`oz massasi va makulatura	2,2	158,8
Moy olinadigan urug`lar va mevalar	0,6	36,8
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar		
Neft va neft mahsulotlari va shunga o`xshash materiallar	3,7	28,4
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar		
O`simlik moylari va yog`lari (xom, tozalangan yoki fraksiyalangan)	0,5	198,5
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar		
Birlamchi shakldagi plastmassalar	0,4	3,9 m
Organik kimyo moddalari	0,2	100
O`g`itlar	6,2	801,0
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy materiallar va mahsulotlar	0,6	100
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari		
To`qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o`xshash mahsulotlar	118,6	78,5
Metalldan tayyorlangan buyumlar	0,9	15,5 m
Ruda bo`lmagan qazilmalardan tayyorlangan mahsulotlar	4,1	167,6
Mashinalar va transport asbob-uskunalari		
Avtomobillar	0,3	156,5
Elektr mashinalari, apparatlar, asboblar va ularning ehtiyot qismlari	0,07	189,4
Turli xil tayyor buyumlar		
Kiyim-kechaklar va ularning anjomlari	8,5	230,5
Poyabzal	3,2	188,3
Har xil tayyor buyumlar	2,5	148,5
Xizmatlar		
Transport xizmatlari	4,4	115,6
Safarlar (turizm)	0,2	29,2
Telekommunikatsiya, axborot va kompyuter xizmatlari	0,09	112,0
Moliyaviy xizmatlari	0,6	68,3

amlakatlariga eksport hajmi oshdi va ularning jami eksportdagi ulushi 2018-yil yanvar-iyulidan 53,9 % dan 2020-yil yanvar-

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTINING ULUSHI (2020-yil yanvar-iyul)

iyuliga nisbatan 64,4% ga yetdi. Mos ravishda boshqa mamlakatlarning jami eksportdagi ulushi 35,6 % ni tashkil etdi.

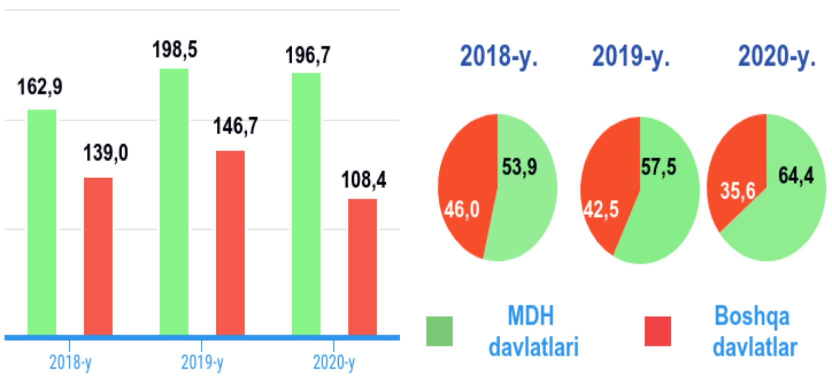

2020-yilning yanvar-iyul oylari yakunida tovar va xizmatlar eksporti bo`yicha asosiy hamkor davlatlar tarkibida Rossiya Federatsiyasi (25,8 %), Qirg`iz Respublikasi (23,1 %), Xitoy Xalq Respublikasi (11,3 %), Turkiya (7,2 %), Qozog`iston (7,2 %), Polsha (4,1 %) va Afg'aniston (2,8 %) davlatlari saqlanib qolmoqda, hamda ularning jami eksportdagi ulushi 84,5 foizni tashkil etmoqda.

Tovarlar va xizmatlar eksporti bo`yicha yettita asosiy hamkor davlatlardan yetakchi bo'lgan Xitoy Xalq Respublikasining ikki pog`onaga tushishi hisobiga, Qirg`iz Respublikasi eksportdagi ulushi bo'yicha peshqadamlikni oldi.

Hamkor mamlakatlarning tovarlar va xizmatlar eksporti bo`yicha geografiyasi 2019-yining mos davriga nisbatan 50 davlatdan 54 davlatga ko'paydi.

VILOYAT EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR-NING ULUSHI (2020-yil yanvar-iyul, % da)

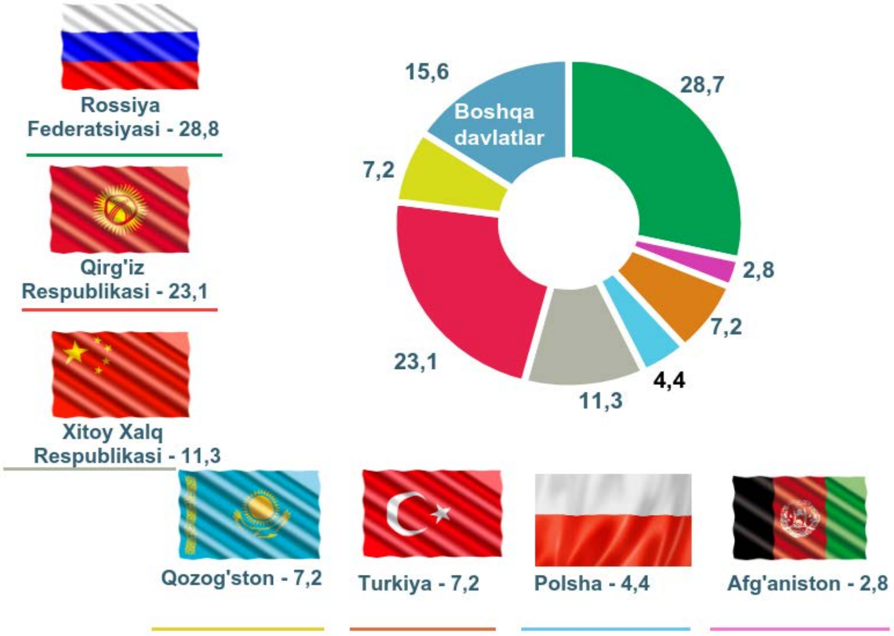

FARG 'ONA VILOYATINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLARGA AMALGA OSHIRGAN EKSPORTI HAJMI VA O`SISH SUR`ATLARI (yanvar-iyul)

Davlatlar	Mln.AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		O'rni	
	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.
Rossiya Federatsiyasi	78,5	87,7	114,6	111,8	1	1
Qirg`iz Respublikasi	69,9	70,6	245,1	101,0	2	2
Xitoy Xalq Respublikasi	63,7	34,5	93,3	54,2	3	3
Qozog`iston	33,8	21,9	59,5	64,8	5	4
Turkiya	35,2	21,9	163,0	62,0	4	5
Polsha	11,0	12,7	96,5	115,3	6	6
Afg`oniston	4,2	8,6	148,4	206,0	11	7
Tojikiston	8,4	6,5	234,4	78,0	7	8
Singapur	-	5,5	-	100	20	9
Misr	7,6	5,2	24,3	68,3	8	10
Koreya Respublikasi	3,7	4,5	93,2	119,4	13	11
Turkmaniston	0,7	3,4	188,5	511,2	16	12
Ukraina	5,8	3,3	220,4	57,1	10	13

FARG 'ONA VILOYATINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLARGA AMALGA OSHIRGAN EKSPORTI HAJMI VA O`SISH SUR`ATLARI (yanvar-iyul)

Davlatlar	Mln.AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		O'rni	
	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.
Bangladesh	6,3	2,6	50,0	40,7	9	14
Belarus Respublikasi	1,1	2,2	68,7	198,0	17	15
Vyetnam	3,9	1,4	187,4	36,7	12	16
Chehiya	0,9	1,2	84,6	131,6	15	17
Marokesh	1,2	1,2	280,7	95,5	14	18
Germaniya	0,6	1,1	54,9	166,7	19	19
Belgiya	1,0	0,8	98,2	57,0	18	20

Ushbu mamlakatlarga eksport qilinayotgan tovarlar tarkibiga asosan oziq-ovqat mahsulotlari, yengil sanoat va shunga o`xshash materiallar, material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari hamda turli xil tayyor buyumlar kiradi.

XSST tarkibi	Qirg`iz Respublikasi		Rossiya Federatsiyasi		XXR		Turkiya	
	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.
Jami eksport	**69,9**	**70,6**	**78,5**	**87,7**	**63,7**	**34,5**	**35,2**	**21,9**
shu jumladan:	61,8	42,8	34,0	48,4	1,3	0,23	-	14,2
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	-	0,02	-	-	-	0,04	-	-
Ichimliklar va tamaki	3,5	16,6	4,1	4,1	1,4	2,7	0,03	1,4
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	1,4	0,4	-	-	-	-	-	-
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	-	-	-	-	-	-	-	-
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	0,6	2,3	-	0,01	-	-	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	1,4	3,8	30,4	25,6	61,0	31,6	21,0	20,4

Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	-	0,1	0,2	0,3	-	-	-	-
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	1,1	4,4	4,5	7,9	-	-	-	-
Turli xil tayyor va boshqa buyumlar	0,1	0,08	3,5	1,5	-	-	-	-
Xizmatlar	**69,9**	**70,6**	**78,5**	**87,7**	**63,7**	**34,5**	**35,2**	**21,9**

XIZMATLAR EKSPORTI TARKIBI (yanvar-iyul, ulushi, % da)

Xizmatlar eksporti hajmi 5,3 mln. AQSh dollarini yoki jami eksport hajmining 1,7 % ini tashkil etib, 2019-yilning mos davriga nisbatan 1,8 % ga kamayganligi kuzatildi. Xizmatlar eksporti tarkibining asosiy ulushi transport (83,1 %) va moliyaviy (12,0 %) xizmatlari hissasiga to`g`ri kelgan. Shu bilan birga telekommunikatsiya, kompyuter va axborot xizmatlari (1,8 %), boshqa tadbirkorlik bilan bog`liq xizmatlar (3,2 %) ni tashkil etgan.

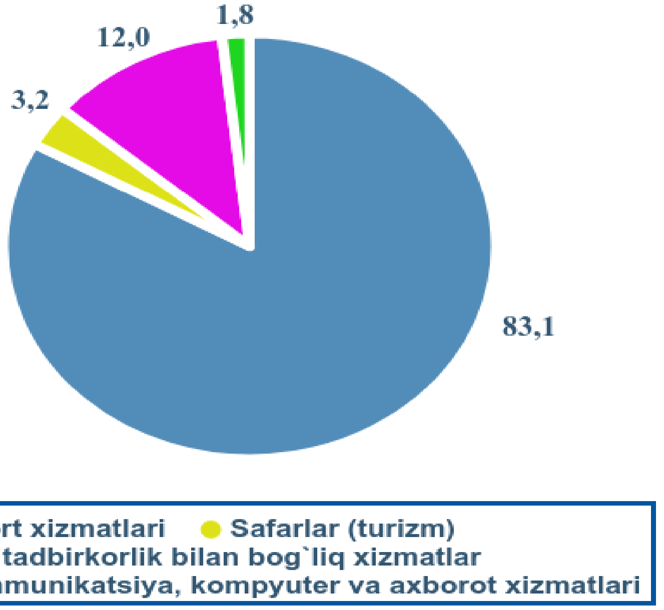

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI (2020 yil yanvar-iyul, mln. AQSh dollari)

Oziq-ovqat mahsulotlarining asosiy qismi bo`lgan 112.2 mln. dollar qiymatli 127,3 ming tonnadan ziyod meva-sabzavot eksport qilingan. Bunda 2019-yilning mos davriga nisbatan 23 mln. AQSh dollarida pastlashish kuzatilib, 17,0 % ga kamaydi. Meva-sabzavot mahsulotlarining eksport tarkibiga qaralsa, 23,8 mln. AQSh dollariga teng 50,2 ming tonna sabzavot, shuningdek, 79,6 mln. AQSh dollari qiymatidagi 67,3 ming tonna meva va rezavorlar eksport qilindi.

Hukumat tomonidan qishloq xo`jaligi va bog`dorchilikni rivojlantirishga katta e`tibor qaratilayotgani bois eksport qilinayotgan meva va sabzavotlarning ulushi 36,8 % ni tashkil etdi.

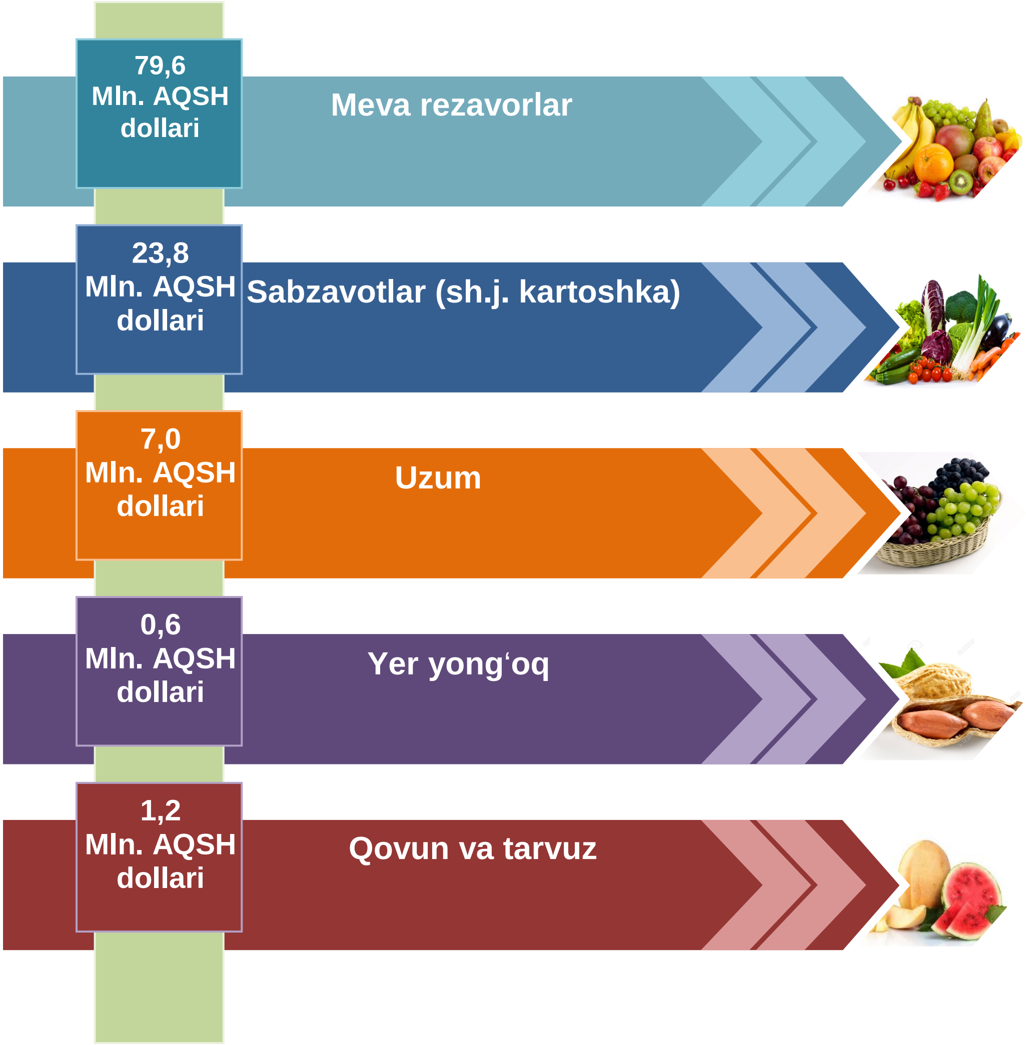

MEVA - SABZAVOT MAHSULOT-LARINING EKSPORT GEOGRAFIYASI (yanvar-iyul)

Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Qirg`iz Respublikasi (50,9 %), Rossiya Federatsiyasi (25,4 %) va Qozog`iston (20,6 %) davlatlari hissasiga to`g`ri kelgan.

Davlatlar	2019-yil			2020-yil		
	ming tonna	mln. AQSh dollari	ulushi*, % da	ming tonna	mln. AQSh dollari	ulushi*, % da
Rossiya Federatsiyasi	51,8	33,4	24,7	58,2	48,0	42,8
Qirg‘iz Respublikasi	32,3	62,5	46,2	34,2	42,5	37,9
Qozog‘iston	48,0	30,4	22,5	30,6	18,6	16,6
Afg‘oniston	0,7	0,5	0,4	0,6	0,2	0,2
Belarus	0,4	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2
XXR	0,3	1,3	1,0	0,1	0,2	0,2
Pokiston	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Tojikiston	2,2	1,9	1,4	0,1	0,1	0,1
Ukraina	8,1	3,1	2,3	2,5	1,3	1,2
Turkiya	1,0	0,8	0,6	-	-	-
Koreya Respublikasi	0,1	0,3	0,2	0,2	0,5	0,5
Gruziya	0,1	0,02	0,02	0,002	0,001	0,0
Germaniya	0,1	0,1	0,04	0,1	0,1	0,1
BAA	0,05	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Turkmaniston	0,3	0,03	0,0	-	-	-

Davlatlar	2019-yil			2020-yil		
	ming tonna	mln. AQSh dollari	ulushi*, % da	ming tonna	mln. AQSh dollari	ulushi*, % da
Chehiya	0,3	0,1	0,0	-	-	-
Bo‘shqalar	1,2	0,5	0,4	0,3	0,3	0,3

**-qiymat ifodasidan*

Eksport qilingan to`qimachilik mahsulotlari tarkibida paxtadan yigirilgan ip (74,5 %), tayyor trikotaj va tikuvchilik kiyimlari (6,5 %) asosiy ulushni egallagan. Yil boshidan 100 turdagi to`qimachilik mahsulotlari dunyoning 46 ta davlatiga eksport qilindi.

To`qimachilik mahsulotlari eksporti hajmining kamayishi bevosita paxta xomashyosi o`rniga tayyor mahsulot ishlab chiqarish va qo`shimcha qiymat yaratish maqsadida amalga oshirilgan islohotlarning natijasi ekanini ko`rish mumkin. Jumladan, joriy yilda 129,9 mln. AQSh dollarlik to`qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirilib, umumiy eksportning 42,6 % ini tashkil etdi va o`tgan yilga nisbatan 16,9 % ga kamaydi.

DAVLATLAR KESIMIDA TO`QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI DINAMIKASI (yanvar-iyul, mln. AQSh dollari)

Tovar nomi	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Paxtadan yigirilgan ip	145,6	133,6	96,7
Tayyor trikotaj va tikuvchilik kiyimlari	2,7	3,7	8,5
Gilamlar	0,04	0,03	0,01
Naqshli mato	1,3	1,9	3,2

TO`QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI

Tovar nomi	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Boshqa to`qimachilik mahsulotlari	2,2	1,9	2,3
Paxtadan gazlamalar	13,4	11,1	13,8
Ipak va ipak mahsulotlari	1,8	2,3	2,9
Paxta mahsulotlari	1,4	1,5	2,0

Viloyatning to`qimachilik sanoatini diversifikatsiya qilish va tayyor mahsulotlar eksportini rag`batlantirish borasidagi amaliy ishlari naijasida, mamlakatimizning ushbu sohadagi salohiyati oshib bormoqda.

To`qimachilik mahsulotlarining eng katta ulushi Xitoy Xalq Respublikasi (32,9 mln. AQSh dollari), Rossiya Federatsiyasi (32,0 mln. AQSh dollari), va Turkiya (20,4 mln.) davlatlari hissasiga to'g'ri keldi.

TO`QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI DINAMIKASI (yanvar-iyul, mln. AQSh dollari)

Davlatlar	2018-y.	2019-y.	2020-y.
XXR	66,8	62,3	32,9
Rossiya Federansiyasi	39,4	33,3	32,0
Turkiya	20,5	21,0	20,4
Polsha	9,4	8,5	12,4
Singapur	-	-	5,5
Misr	0,3	7,6	5,2
Qirg`iz Respublikasi	1,1	0,9	3,0
Korea Respublikasi	3,9	3,3	2,8
Bangladesh	12,6	6,3	2,6

TO`QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI

Davlatlar	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Ukraina	1,6	2,1	1,7
Belarus Respublikasi	1,5	0,9	1,2
Chehiya	1,1	0,9	1,2
Marokesh	0,4	1,2	1,2
Hindiston	-	-	1,2
Germaniya	1,1	0,6	1,0
Belgiya	1,3	0,9	0,8
Portugaliya	0,6	1,0	0,7
Latviya	0,4	0,6	0,6
Qozog’iston	0,6	0,7	0,5

FARG‘ONA VILOYATINING IMPORTI (2020-yil yanvar-iyul)

IMPORT TARKIBI (2020-yil yanvar-iyul, ulushi, % da)

2020-yil yanvar-iyun oylarida import hajmi 481,8 mln. AQSh dollarini va 2019-yilning mos davriga nisbatan 108,5 % ni tashkil etdi.

Import tarkibida eng katta ulush, mashina va asbob uskunalar (32,7 %), mineral yoqilg‘I, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar (24,1%), mashina va asbob uskunalar (32,7 %), oziq-ovqat mahsulotlari (12,0%) hamda kimyoviy vositalar (7,9 %) hisobiga to`g`ri keldi.

IMPORT TARKIBI (2020-yil yanvar-iyul, ulushi, % da)

Tovar va xizmatlar importi dinamikasi tahliliga ko’ra, 2020-yilning yanvar-iyulida import qilingan tovarlar hajmi, o’tgan yilning mos davriga nisbatan 37,3 mln. AQSh dollariga ko‘paydi va 475,8 mln. AQSh dollarini tashkil etdi. Xizmatlar importi esa 6,0 mln. AQSh dollariga yetdi.

XSST tarkibi	Mln. AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami import	**481,8**	**243,2**	**238,6**	**100**	**100**	**100**
shu jumladan:						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	57,8	47,0	10,8	12,0	19,3	4,5
Ichimliklar va tamaki	0,02	0,01	0,005	0,0	0,0	0,0
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	8,3	7,3	1,0	1,7	3,0	0,4
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	116,1	115,8	0,3	24,1	47,6	0,1

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTI HAJMLARI DINAMIKASI (yanvar-iyul, mln. AQSh dollari, ulush % da)

Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	8,6	8,6	-	1,8	3,5	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	38,0	11,6	26,4	7,9	4,8	11,1
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	76,8	47,0	29,8	15,9	19,3	12,5
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	157,5	4,4	153,1	32,7	1,8	64,2
Turli xil tayyor buyumlar	12,6	1,5	11,1	2,6	0,6	4,6
Xizmatlar	6,0	0,007	6,0	1,2	1,3	2,5

tning en Importning eng katta ulushi, jumladan, mineral yoqilg'I yog'lash moylari va shunga o'xshash (47,6 %), sanoat mahsulotlari (19,3 %),oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (19,3 %) MDH mamlakatlariga to`g`ri keladi, boshqa xorijiy mamlakatlarga esa eng katta ulush mashinalar va transport asbob-uskunalari (64,2 %) va kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar (11,1 %), hissasiga to`g`ri keladi.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN IMPORTNING O`SISH SUR'ATLARI (2020-yil yanvar-iyul)

XSST tarkibi	2019-yil yanvar-mayiga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami	**108,5**	**123,8**	**96,3**
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	144,7	171,0	86,5
Ichimliklar va tamaki	100	100	100
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	46,8	44,3	80,4
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	250,9	251,3	167,8
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	200,5	201,0	-

Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	94,6	90,6	96,5
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	61,2	57,3	68,4
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	104,3	75,8	105,5
Turli xil tayyor buyumlar	95,9	162,4	90,8
Xizmatlar	100,5	1,3	110,3

FARG‘ONA VILOYATI IMPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR-NING ULUSHI (2020-yil yanvar-iyul % da)

Joriy davrda import qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili shuni ko`rsatdiki, 2018-yilning mos davriga nisbatan oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar 3,9 % dan 12,5 % ga ko‘paydi, mineral yoqilg‘I, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar 42,7 % dan 27,7 % ga kamaydi.

XSST tarkibi	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Jami	**100,0**	**100,0**	**100,0**
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	4,3	9,0	12,0
Ichimliklar va tamaki	-	-	0,0
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	2,9	4,0	1,7
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	41,4	10,4	24,1
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	0,3	1,0	1,8
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	4,5	8,4	7,3
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	21,1	28,8	16,5
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	22,5	34,0	32,7

XSST tarkibi	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Turli xil tayyor buyumlar	2,3	3,1	2,7
Xizmatlar	0,7	1,3	1,2

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN IMPORT TARKIBI (2020-yil yanvar-iyul)

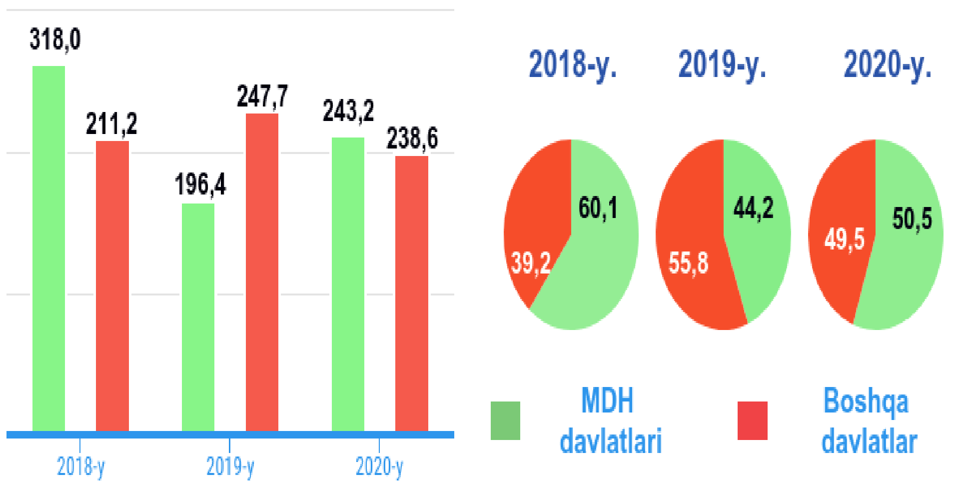

Hisobot davri yakunlariga ko`ra, import bo`yicha hamkor davlatlar orasida Xitoy Xalq Respublikasi umumiy import hajmida 30,7 % ulushi bilani Qozog`iston Respublikasini (22,6 %) hamda Rossiya Federatsiyasini (19,5 %) ortda qoldirgan holda, birinchi o`rinni egalladi.

Davlatlar	Mln. AQSH dollari		O`sish sur`ati, % da		O`rni	
	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.
Xitoy Xalq Respublikasi	135,6	147,7	105,9	108,9	1	1
Qozog`iston	69,3	109,0	59,1	157,3	3	2
Rossiya Federatsiyasi	81,7	93,8	50,7	114,7	2	3

TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTIDAGI YIGIRMATA YIRIK HAMKOR DAVLATLAR (yanvar-iyul)

Davlatlar	Mln. AQSH dollari		O`sish sur`ati, % da		O`rni	
	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.
Turkiya	25,8	18,5	230,4	71,6	4	4
Qirg'iz Respublikasi	23,6	16,4	102,0	69,4	5	5
Niderladiya	1,7	14,0	71,4	8,1 m	14	6
Turkmaniston	2,5	12,0	29,2	4,8 m	12	7
Koreya Respublikasi	13,9	11,7	124,3	84,2	8	8
Germaniya	17,3	11,6	142,9	67,1	6	9
Tojikiston	14,4	7,9	3,5 m.	55,0	7	10
Italiya	2,8	4,9	79,8	174,4	11	11
Yaponiya	6,5	4,2	41 m.	64,9	10	12
Litva	6,7	4,0	188,4	59,5	9	13
Hindiston	2,3	2,7	20,3	115,4	13	14
Ekvador	1,2	2,1	10 m.	177,8	16	15
Shveysariya	1,6	2,0	39,0	129,5	15	16
Ispaniya	0,5	2,0	31,4	4,1 m.	17	17
AQSH	0,07	1,8	2,3 m	25,2 m.	20	18
Avsrtiya	0,5	1,7	4,6 m	3,4 m.	18	19
Chehiya	0,4	1,5	10,8	3,7 m.	19	20

2019-yil bilan taqqoslaganda import bo`yicha eng yuqori oltilikda o`zgarish kuzatilmadi.

2020-yil yanvar-iyul oylari yakuni bo'yicha Fargona viloyati tomonidan 60 davlat bilan tovarlar va xizmatlar importi amalga oshirildi.

FARG‘ONA VILOYATI IMPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR-NING ULUSHI (2020-yil yanvar-iyul % da)

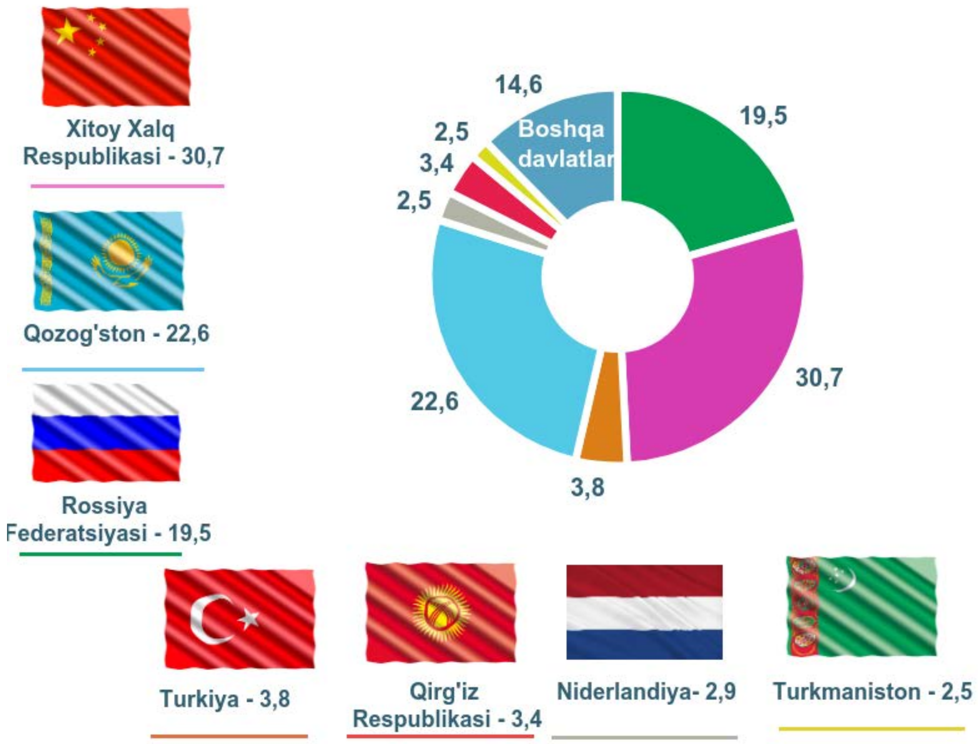

Yetti yirik hamkor davlatlar (Xitoy, Qozog‘iston, Rossiya Federatsiyasi, Turkiya, Qirg‘iziston, Niderlandiya va Tukmaniston) jami importning 85,4 % ini tashkil qiladi, bu 411,4 mln. AQSh dollarini tashkil etadi.

Mamlakatdagi sarmoyaviy muhit yaxshilangani sari va ushbu sohada amalga oshirilgan islohotlar natijasida mashina va uskunalar, shuningdek, ularning qismlari importining o'sishi tabiiydir. Shunday qilib, Xitoy, Qozog‘iston, Koreya, Rossiya, tomonidan kiritilgan katta hajmdagi investitsiyalar natijasida, mahsulotlar importi hajmida ushbu mamlakatlarning yuqori ulushi saqlanib qolmoqda.

XIZMATLAR IMPORTI TARKIBI (yanvar-iyul, ulushi, % da)

2020-yil yanvar-iyul oylari yakuni bilan xizmatlar importi hajmi 6,0 mln. AQSh dollarini yoki jami import hajmining 1,2 % ini tashkil etdi va o`tgan yilga nisbatan 10,3 % ga o’sdi. Xizmatlar importi tarkibining asosiy ulushi savdo va tehnik muhandislik xizmati va boshqa xizmatlaridan iborat bo`ldi.

XIZMATLAR IMPORTI TARKIBI (yanvar-iyul, ulushi, % da)

QURILISH MATERIALLARI IMPORTI DINAMIKASI (yanvar-iyul, mln. AQSh dollari)

2020-yil yanvar-iyun oylari yakuni bilan 37,8 mln. AQSh dollari miqdorida qurilish materiallari importi amalga oshirilgan bo`lib, umumiy import hajmining 7,8 % ini tashkil qildi.

Import qilingan qurilish materiallari tarkibida yog`och va yog`och mahsulotlari (32,0 %), shisha va shisha buyumlar (10,1 %), sement (29,1 %), hamda asbest (2,1 %) asosiy ulushni egallagan.

2020-yil yanvar-iyul yakunlariga ko`ra, 2019-yil yanvar-iyul oylariga nisbatan pasayish (48,3 %) qayd etildi.

QURILISH MATERIALLARI IMPORTI (2020-yil yanvar-iyul)

Qurilish materiallari importi, asosan yurtimizda olib borilayotgan bunyodkorlik, keng ko`lamdagi qurilish-rekonstruksiya ishlarini amalga oshirilishiga qaratilmoqda.

Qurilish materiallari	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Yog`och va yog`och mahsulotlari	15,9	27,1	12,1
Shisha va shisha buyumlar	2,6	3,4	3,8
Sement	19,7	26,9	11,0
Asbest	8,7	4,5	0,8

Shu o`rinda ta`kidlash lozimki, davlatimiz tomonidan qurilish mahsulotlari importi o`rnini bosuvchi tovar va mahsulotlarni ishlab chiqarish hamda ichki bozorni sifatli va arzon qurilish materiallari bilan ta`minlash bo`yicha bir qator islohotlar amalga oshirilmoqda.

Tashqi iqtisodiy faoliyat
va savdo statistikasi bo ‘limi.
Tel.:(73)-249-87-18